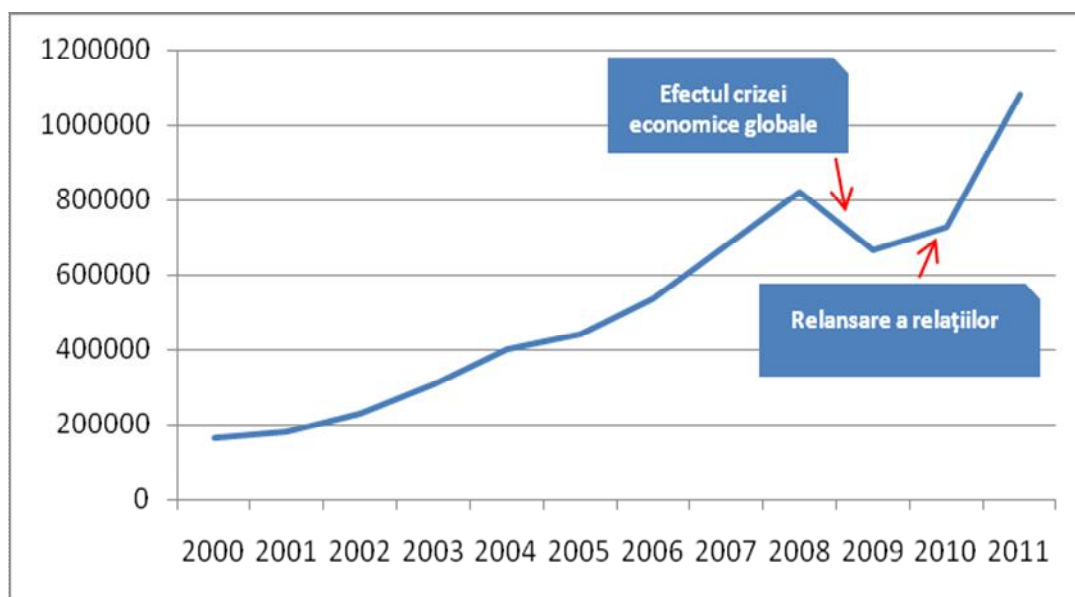

SCHIMBURILE COMERCIALE ÎN COMERȚUL CU PRODUSE AGROALIMENTARE ÎNTRE REPUBLICA MOLDOVA ȘI STATELE UNIUNII EUROPENE

Ilie LUPU, drd., IEFS

Cet article contient une analyse de l'évolution des opérations d'importation et d'exportation de produits alimentaires au cours de 2001-2011. Analyse reflète des résultats et les informations qui figurent sur les principaux produits qui dominent la structure des exportations et des importations de produits agricoles, la géographie des exportations et des importations.

Uniunea Europeană este un partener economic important al Republicii Moldova. Acest fapt se referă la diverse aspecte ale activității economice: comerț exterior, investiții străine și remiteri. Deosebit de intens decurg relațiile comerciale cu UE. În perioada anilor 2006-2010, grupul țărilor UE a menținut o pondere relativ constantă în comerțul exterior al RM, ce a variat între 45 și 47%. Până la criză, comerțul cu UE a avut o tendință de creștere, în 2008 înregistrând o valoare de aproximativ 2,92 mild. USD (figura 1).

**Fig. 1. Comerțul exterior a Republicii Moldova
cu Uniunea Europeană (27), mii USD**

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor preluate de pe:
<http://www.trademap.org/stDataAvailability.aspx>.

În 2009, în contextul crizei economice mondiale, s-a produs o reducere drastică a comerțului cu UE. (figura 1, 2) Anul 2010 a fost marcat de o relansare a relațiilor comerciale cu UE, volumul comerțului a atins o valoare de 2,43 mild. USD, însă acest nivel este inferior celui înregistrat în anul 2008.

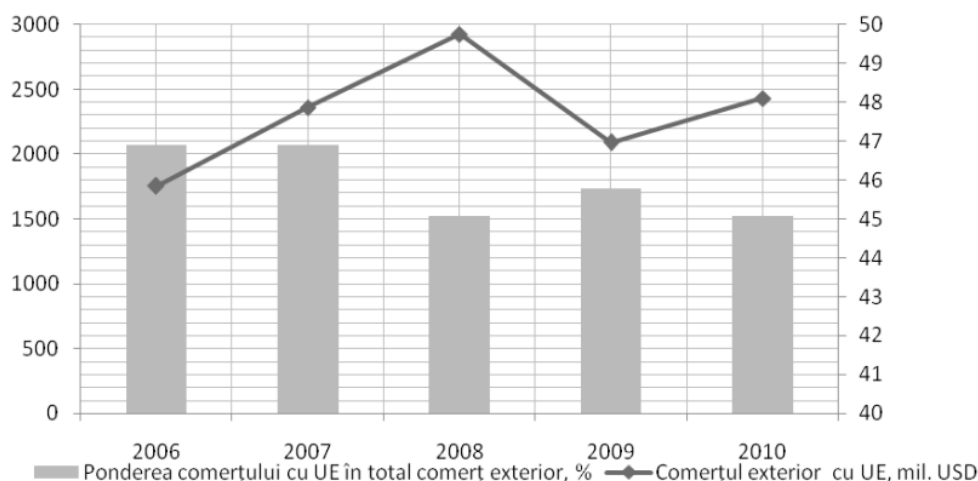

Fig. 2. Evoluția comerțului exterior al Republicii Moldova cu Uniunea Europeană
 Sursa: Elaborat de autor în baza datelor preluate de pe: <http://www.statistica.md/>

Începând cu anul 2006, în comerțul cu UE Republica Moldova a devenit beneficiarul regimului de preferințe comerciale – GSP + (Sistemul General de Preferințe Comerciale – General System of Preferences). Acest regim de preferințe comerciale tarifare are ca scop primar de a promova dezvoltarea sustenabilă a țărilor, ce au o poziție vulnerabilă în comerțul extern.

Din 2008, relațiile comerciale dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană se desfășoară în cadrul regimului de Preferințe Comerciale Autonome – ATP (Autonomus Trade Preferences). Acest regim bilateral asimetric a extins scutiile tarifare și cantitative pentru exporturile spre UE, originare din Moldova, cu excepția unui număr limitat de produse agricole.

În relațiile comerciale cu UE, Republica Moldova este importator net. În general, până la criză, creșterea importurilor din UE devansa majorarea exporturilor spre această regiune. O diminuare a deficitului balanței comerciale cu UE s-a produs în 2009 – în condițiile crizei, exporturile către UE au scăzut doar cu 18,5%, în timp ce importurile s-au redus cu 36,4% (figura 3). În 2010 s-a revenit la situația precedentă în relațiile cu UE, totuși nivelul importului și exportului a fost sub valorile înregistrate în 2008.

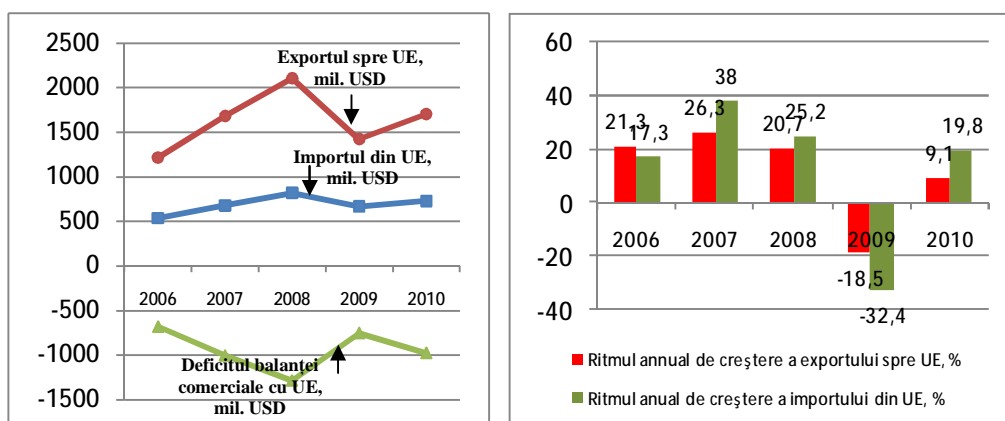

Fig. 3. Relațiile comerciale dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană. Evoluția exportului și importului

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor preluate de pe: <http://www.statistica.md/>.

Aproximativ jumătate din exporturile Republicii Moldova sunt orientate spre UE, restul exportului este direcționat, în special, către statele CSI (figura 4). În 2010 s-a

produs o ușoară reducere a ponderii exporturilor către UE. Relansarea economică lentă, ce se produce în UE (creștere economică de 1,76% în 2010), a cauzat o sporire a exportului către această regiune de doar 9,1%, în timp ce exporturile spre CSI, regiune care a avut o avansare economică bună în 2010 (creștere economică de 4,55%), au crescut cu 27,2%. În cazul importului UE, de asemenea, este principalul partener comercial. Ponderea importului din UE în total import are o evoluție relativ constantă, ce în perioada anilor 2006-2010 a variat într-un coridor de 43-45,6%.

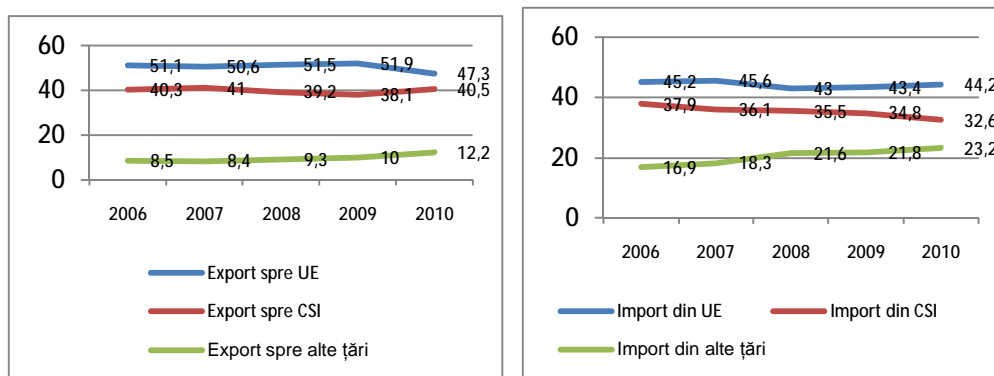

Fig. 4. Structura geografică a exportului și importului Republicii Moldova, %
Sursa: Elaborat de autor în baza datelor preluate de pe: <http://www.statistica.md/>

Exportul spre UE are o diversificare geografică redusă. Diversificarea geografică calculată în baza **Indicelui Herfindahl-Hirschman** [3], indică asupra unui grad înalt de concentrare, în perioada 2006-2010 acest indicator a variat într-un coridor de 0,24-0,34. Exportul spre UE în proporție de peste 75% este direcționat spre 4 state: România, Italia, Germania și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (până în 2008 în primele 4 state intra Polonia, în 2009 Marea Britanie a devansat-o). Importul din UE, de asemenea, este concentrat, însă mai puțin ca exportul și se atestă o continuă diminuare a acestui parametru. Principalele țări ale UE din care Moldova importă sunt: România, Germania, Italia și Polonia. Ponderea acestor 4 țări în importul din UE a avut o continuă scădere de la 68% în 2006 la 62% în 2010. Această scădere este cauzată de reducerea ponderii importului din România, ce s-a diminuat de la 28,4% în 2006 la 23,4% în 2010. Pe de altă parte, se atestă o evoluție constantă a ponderii importului din Germania, Italia și Polonia.

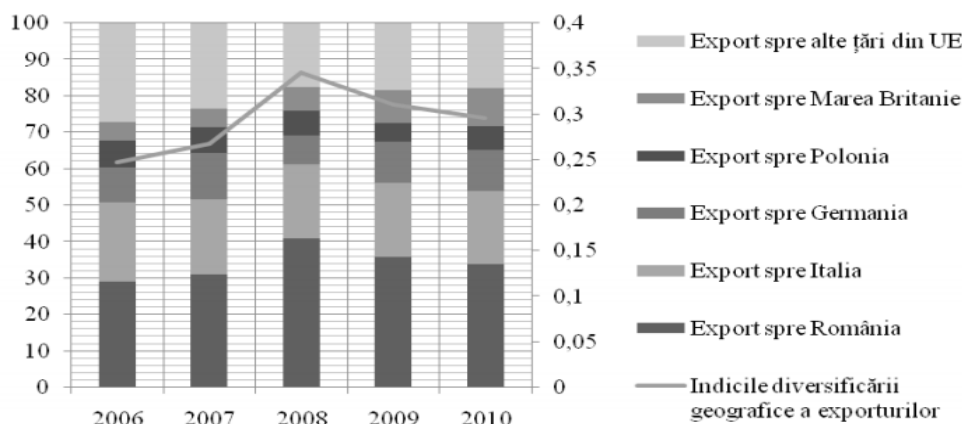

Fig. 5. Structura geografică a exporturilor cu statele Uniunii Europene, %
Sursa: Elaborat de autor în baza datelor preluate de pe: <http://www.statistica.md/>

În exportul spre UE s-au produs unele modificări structurale: pe de o parte a crescut ponderea mașinilor și echipamentelor pentru transport și a materiale brute necomestibile, iar pe de altă parte a scăzut cota articolelor manufacturate diverse, și a băuturilor și tutunului. Per ansamblu, aceste modificări au determinat o ușoară diversificare a produselor exportate spre UE. Indicele HHI în baza căruia s-a calculat diversificarea produselor, a avut o scădere de la 0,27 în 2006 la 0,25 în 2010.

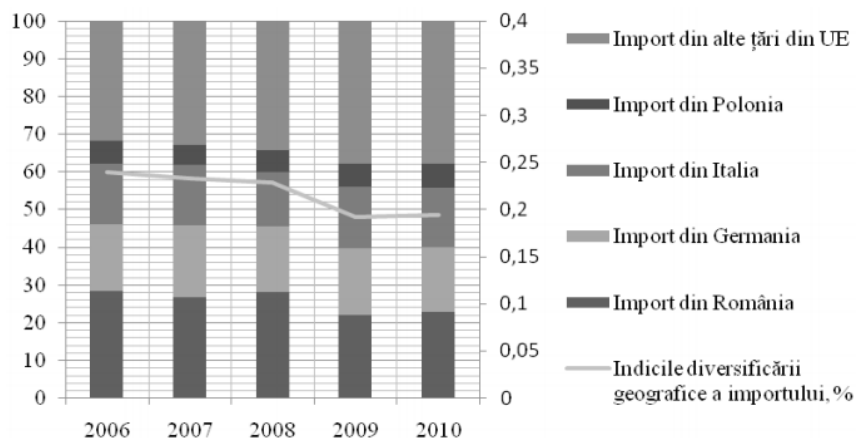

Fig. 6: Structura geografică a importurilor din statele Uniunii Europene, %

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor preluate de pe: <http://www.statistica.md/>

În exportul către UE, ponderea produselor agro-alimentare este mult mai mică decât în exportul total al Republicii Moldova (în 2010 aveau o pondere de peste 25% în exportul total, comparativ cu 16,8% în exportul spre UE.). Acest fapt este cauzat de necorespunderea categoriei date de produse la standardele tehnice existente în UE. Republica Moldova a început procesul de racordare la standardele UE de reglementare tehnică, totuși acest proces este foarte costisitor în condițiile unor resurse naționale limitate și decurge destul de lent.

De la introducerea regimului ATP, pentru majoritatea produselor moldovenești, supuse limitărilor cantitative nu au fost atinse cotele de export. Excepție fac exportul de alac și vinuri, iar în 2010 au fost depășite cotele de export pentru porumb și orz. Această situație este cauzată de faptul că:

- limitările cantitative se aplică produselor moldovenești de origine vegetală sau animală, care nu satisfac cerințele tehnice existente în UE;
- evoluțiile din agricultură sunt modeste, respectiv capacitatea acestora de a asigura exportul este redusă. În perioada anilor 2006-2010, producția agricolă a scăzut anual în medie cu 0,4%.

În cazul importului nu s-au produs modificări structurale esențiale. Importul din UE este predominant de produse industriale: produse chimice, produse manufacturate și mașini și echipament pentru transport. Totuși, importul de produse este relativ diversificat, pentru anul 2010 indicele HHI, are o valoare de 0,12.

Concluzii

UE va continua să rămână principalul partener economic al Republicii Moldova. Totuși, există factori, ce ar putea diminua intensitatea relațiilor economice și care, pe de o parte, țin de evoluțiile economice modeste în UE, iar pe de altă parte, în special, de promovarea lentă a reformelor în Republica Moldova. Economia națională este puternic dependentă de dinamica economiei Uniunii Europene. Evoluțiile economice nefaste din UE, în special în România, Italia, Germania și Portugalia ar putea avea efecte

nefavorabile asupra fluxurilor orientate spre Republica Moldova: remiteri, plățile pentru importul produselor moldovenești și investiții străine.

Pe de altă parte, intensificarea reformelor structurale în Republica Moldova ar adăuga calitate în relațiile economice cu UE:

- realizarea măsurilor necesare pentru ajustarea la standardele de calitate europeană, care vizează: infrastructura, instituțiile, procedeele va stimula exportul spre UE;

- ameliorarea mediului de afaceri va provoca sporirea interesului pentru noi proiecte investiționale în Republica Moldova din partea agenților economici din UE.

Referințe bibliografice

1. <http://www.statistica.md/http://www.trademap.org/stDataAvailability.aspx>
2. <http://www.statistica.md/>
3. http://fr.wikipedia.org/wiki/Indice_de_Herfindahl-Hirschmann
4. Monitorul Economic: analize și prognoze trimestriale. Numărul 12 / Q1 2008. Centrul de Politici Economice al IDIS "Viitorul".
5. Notă informativă a ME cu privire la valorificarea contingentelor tarifare acordate de UE pentru perioada 01.01.2010 – 03.09.2010